

Rudzātu pagasta ļaudis nevaimanā

Rudzātu pagasts atrodas Līvānu novadā un robežojas ar Preiļu un Jēkabpils novadiem. Tā platība ir tikai 12 487 ha, iedzīvotāju skaits nemitīgi samazinās un pašlaik ir ap 900. Laikam jau tāpēc, ka ģeogrāfiski Rudzāti atrodas tādā kā krustpunktā – 20 – 30 km attālumā no Preiļiem, Līvāniem, Varakļāniem un Atašienes –, rudzātieši centušies būt neatkarīgi, uz vietas radīt iestādes, visu nepieciešamo, lai nav jābraukā palielie attālumi.

Jau no seniem laikiem Rudzātos darbojas pasts, kas balstās uz pašfinansēšanos un kur strādā izpalīdzīgā, apķērigā darbiniece Ruta Vēvere. Par respektablu centru apmeklētājiem ir kļuvusi palielā bibliotēka, ko jau ilgus gadus vada vienmēr laipnā un atsaucīgā Skaidrīte Brūvere. Te ir iespējas gūt dažādus datoru pakalpojumus.

Jau kopš seniem laikiem rudzātiešiem ir sava aptieka ar ilggadējo, gudro vadītāju Līviju Viļumu. Tajā pašā mājā ir medpunkts, agrāk bija arī neliela slimnīca. Tagad ir "ģimenes ārsta prakses vieta", ārstes gan ierodas tikai reizi nedēļā, bet ikdienā tur strādā ilggadējā feldšere Ingrida Zaķe.

Rudzātu bērniem iegūt vidējo izglītību nav jābrauc uz citām vidusskolām, jo te kopš 1955. gada darbojas vidusskola ar samērā augstu reitingu valsts mērogā un spējīgiem pedagogiem. Arī tagad netika atlaists neviens pedagogs. Tikai darba mazāk un algas mazākas.

Kad atgriezies uz dzīvi Rudzātos, satiku cilvēkus, apjautājos, kā klājas. Sila sirds, kad bijušie skolēni atbildēja: "Labi". Vairākas runīgas sievas uzreiz pateica: "Kā dzīvojam, tā dzīvojam."

Biju pārsteigta, jo daudz kur izskan vaimanas par krīzi. Izrādās, Rudzātos treknajos gados ļaudis bijuši prātīgāki un nav aizrāvušies ar kredītu ņemšanu, godīgi dzīvojuši, strādājuši savās saimniecībās. Ir ko ēst un apģērbties arī. Darbs arī ir. Tikai algas sarukušas. Uzzināju, ka Rudzātu jaunieši nedodas prom no dzimtenes, ka augstskolas beigušie labprāt atgriežas savā pagastā.

Uz ārzemēm? Izrādās, ka tādas laimes meklētājus var gandrīz uz vienas rokas pirkstiem saskaitīt. Daži aizbrauca, sapelnīja naudu, piemēram, bērnu skološanai un atgriezās. 11. klases audzinātāja stāsta, ka aptaujājusi savu klasi, kuri grib doties uz ārzemēm, divi skolēni tā kā soliņus padomāt, bet klase "klupusi" tiem virsū.

Bronislava Ošāne,
pensionēta skolotāja